

„Az emberi arcz megörökítése” - a 19. századi magyar portréfényképészet különlegességei

2024/06/22 - 2025/01/30

A „fényírás” az első időszakban elsősorban a portrét jelentette, noha ismerünk csendéleteket, bel- és kültéri felvételeket is, de jóval kevesebbet, mint képmást. De vajon miért éppen a portré vált majdhogynem egyeduralkodó műfajjá a fényképezés első fél évszázadában? A tárlat 2025. január 30-ig látogatható.

„Az emberi arcz megörökítése”

A 19. századi magyar portréfényképészet különlegességei

[1]

A kiállítás **2024. június 22-től 2025. január 30-ig** *ingyenesen* látogatható.

Nyitvatartás:

Kedd-csütörtök 10.00-18.00 (pénztárazás 17.00)

Péntek 9.00-19.00 (pénztárazás 18.00)

Hétfő és szombat zárva

Helyszín: OSZK, VII. emelet, Kápolnatér, a Történeti Fénykép- és Interjútar kutatóterme

[2]

[3]

[4]

A korai fényképezési eljárások időszakában még a **portréfestészet** is eleven műfaj volt, jó néhány hívatásos festő vált fényképésszé. A legismertebbek közülük **Marastoni Jakab, Mayer György,**

Kawalky Lajos, majd valamivel később **Borsos József** és **Barabás Miklós**. Kísérletező-kutató tudósok, valamint gyógyszerészek, optikusok, ötvösök közül is számosan eljutottak a fényképezéshez. A régről ismert módszerek, mint az olaj- és akvarellfestészet színezés útján alkalmanként keveredtek a fényképezéssel, átmenetet képezve a hagyományos portréművészet és a friss, még felfedezésre váró technikák között: ilyen a kiállított portrék közül [Pörtl Máttyás vendéglős színezett portréja](#) [4], az [I \[5\]smeretlen férfi színezett arcképe](#) [3], illetve [Bulyovszky Gyula színezett képmása](#) [2]. Később, a 19. század második felében a „hagyományos” képzőművészet fokozatosan elkülönült a portréfényképezéstől.

[6]

[7]

A tömeges portréfényképezés időszaka az **albumintechika** elterjedésével következett be. Az új technikák új formátumokkal párosultak. 1854-től a vizitkártya, 1866-tól a kabinetkép indult világhódító útra. Az 1860-as években Magyarországon is megjelentek az első olyan fényképalbumok, amelyek százával tartalmaztak kis alakú, azonnal sokszorosítható portréképeket. Az első jeles alkalomra készült hivatalos albumok között tartjuk számon az 1865-ben kiadott [Magyar Akadémiai Albumot](#) [8] és az [1865-67. évi országgyűlés tagjait megörökítő albumot](#). [9]

[10]

21.
LONOVICS JÓZSEF
(Nagy-Krvinai),

22.
MAILÁTH GYÖRGY
(Székelyi),

23.
MARCZIBÁNYI ANTAL
(Puchói és Csókai),

24.
GR. MIKÓ IMRE
(Hidvégi),

A „fényírás” az első időszakban elsősorban a portrét jelentette, noha ismerünk csendéleteket, bel- és kültéri felvételeket is, de jóval kevesebbet, mint képmást. De vajon miért éppen a portré vált majdhogynem egyeduralkodó műfajjá a fényképezés első fél évszázadában? Az egyik ok gyakorlati: a sokrészes felszerelést, különféle vegyszerek precíz használatát és akkurátusan elvégzendő lépéseket igénylő korai eljárásokkal bonyolult volt a szabadban alkotni. A másik ok viszont a fénykép közönségének igényeiben keresendő: az örökkévalóságnak megőrizni a számunkra legfontosabbat, vagyis családtagjaink, barátaink, életünk fontos szereplőinek képmását. A fényképek kialakításának és méretének hála, immár mindenki magával vihetette, elküldhette, elővehette a felvételeket.

[13]

[14]

[15]

[16]

Kapcsolódó tartalom:

„Az emberi arcz megörökítése”. [Első rész](#) [17]

„Az emberi arcz megörökítése”. [Második rész](#) [18]

[A magyar portréfényképezés kezdetei az 1840-50-es években](#) [19] – kiállítás

[Fotótér](#) [20] című [tartalomszolgáltatásunkban](#)

szabadon böngészhetnek az érdeklődők több mint ezer fényképritkaságot tartalmazó [portrégyűjteményünkben](#) [21].

[22]

[23]

[25]

2024/06/21 - 11:18

Forrás webcím: https://oszk.hu/kiallitasok/az-emberi-arcz-megorokitese-19-szazadi-magyar-portrefenykepesez-kulonlegessegei_240622

Hivatkozások:

- [1] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-emberi-arc-megorokitese_kiallitas_240622_plakat.jpeg
- [2] <https://fototer.oszk.hu/torteneti-fenykepek/bulyovszky-gyula-szinezett-kepmasa/>
- [3] <https://fototer.oszk.hu/torteneti-fenykepek/ismeretlen-ferfi-szinezett-arckepe/>
- [4] <https://fototer.oszk.hu/torteneti-fenykepek/polti-matyas-vendeglos-szinezett-portreja/>
- [5] <http://fototer.oszk.hu/torteneti-fenykepek/ismeretlen-ferfi-szinezett-arckepe/>
- [6] https://oszk.hu/sites/default/files/Portrekiallitas_diszalbum_1.jpg
- [7] https://oszk.hu/sites/default/files/Portrekiallitas_akademiai-album_3_borito_3.jpg
- [8] <https://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/1049362>
- [9] <https://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/936341>
- [10] https://oszk.hu/sites/default/files/Portrekiallitas_FAAlbum1222_1.jpg
- [11] https://oszk.hu/sites/default/files/Portrekiallitas_FAAlbum1222_2.jpg
- [12] https://oszk.hu/sites/default/files/Portrekiallitas_FAAlbum1222_3.jpg
- [13] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-emberi-arc-megorokitse_19-sz-portrekiallitas_08.jpg
- [14] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-emberi-arc-megorokitse_19-sz-portrekiallitas_09.jpg
- [15] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-emberi-arc-megorokitse_19-sz-portrekiallitas_06.jpg
- [16] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-emberi-arc-megorokitse_19-sz-portrekiallitas_01.jpg
- [17] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2024/07/09/_az_emberi_arcz_megorokitese_elso_resz
- [18] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2024/07/11/_az_emberi_arcz_megorokitese_masodik_resz
- [19] <https://oszk.hu/kiallitasok/magyar-portrefenykepezes-kezdetei-az-1840-50-es-evekben>
- [20] <https://fototer.oszk.hu/>
- [21] <https://fototer.oszk.hu/kereso/#kulcsszo=portr%C3%A9f%C3%A9nyk%C3%A9pez%C3%A9s>
- [22] <https://fototer.oszk.hu/torteneti-fenykepalbumok/gyulai-pal-portreja/>
- [23] <https://fototer.oszk.hu/torteneti-fenykepalbumok/jokai-mor-portreja/>
- [24] <https://fototer.oszk.hu/torteneti-fenykepalbumok/arany-janos-portreja/>
- [25] <https://fototer.oszk.hu/torteneti-fenykepalbumok/deak-ferenc-kepmasa/>
- [26] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2016>